

SECCION AMENA.

*Errenteriko sagardoaren
pregoia.*

Pregoi-egilleari
zioten bein deitu
zezan sagardo asi-
berri bat pregoitu,
esanaz neurri zarrak
kendutzen zirala
eta litro kontuban
egin bear zala;
bada otsegiteko
onen prezioa,
zala amar zentimo
baten balioa.
Konforme gelditurik
aitona irten zan,
bañan apenas bere
echerañon joan zan,
neurri eta prezio
herrien izenak
memori plakotikan
joan zitzaizkan denak.
Alas ere pregoia
zarri zuben egin,
bañan neurri konturik
etzuben otsegin;
bigarren chandan ere
aitatu etzuben,
eta jende guziya
parrez utzi zuben.
Bañan irugarrengo
kantoira zanean,
ikusirik zegoala
bere jabea an,
esan zuben, lenengo
jorik atabala,
eta jende guziya
algaraz zegoala:
»Onlako tokitan da
»asi choch berriya,

»ongi entera bedi
»nigandik erriya,
»gaurdandik jartzen dira
»kilo ta metrua,
»eta amar metruan
»da kilometrua.»

Ramon Artola.

SOMAKETAK.

I

*Bata da guztiz maiz
egiten deguna,
eta beti egin
bearko deguna.
Biya ta iruba
gorde leku bat da,
zeñetan gordetzen
dan esan dan bata;
eta da guziya
nik bein ikusiya,
izketan ari zan
eta ez zan biziya.*

II

*Ontza bat da nere
bata ta iruba,
berez borobilla,
ez baita diruba;
biya ta iruba
algadoiz egiña,
bada ere ariz
egindako fiña.
Nere guziya da
ikusten kayian;
azkenengo nuban
ikusi jayian.*

R. Artola.

ASKANTZAK urrengo liburuchuan.

SECCION AMENA.

LEOIA ETA ASTOA.

—

Leoi andi bat zan bein
 Goizetik atera,
 Asto bat bere lagun
 Arturik eizera.
 Artxai-chaol batean
 Uzten du astoa,
 Bide chidor batera
 Bera badijoa.
 Astoak bear zuen
 Andik arranz egin,
 Leoia-ganontz eiza
 Guztia joan zedin;
 Ain gogoz egitendu
 Astoak arrantza,
 Non zuen leioaren
 Orruaren antza.
 Abereak dabilta
 Batetik bestera,
 Eta gero dijoaz
 Bide chigorrrera.
 Astoak sartu zien
 Alako beldurra,
 Non ez zuten ikusten
 Begiakin lurra.
 Jaten ditu leoia,
 Utzirik ezurrak,
 Usaiez ase ditzan
 Astoak sudurrak.
 Ezurrak ikustean,
 Esan emen zuen:
 Pisca bat lencheago
 Egon banitz emen,
 Ez nuen ez utziko
 Bakar bat bizirik,
 Ez zezen, ez katamotz,
 Ez otso, ez artzik.
 Aditu zuenean
 Fanfarroikeria,

Leoiak egin zuen
 Algara andia.
 Onen tripa betea
 Gelditu zan eizez,
 Astoarena berriz
 Len bezela aizez.
 Farra eragitendu
 Gizon beldurtiak,
 Esaten asten bada
 Bere balentiak.»

Agustin Iturriaga.

ASKANTZAK.

- I. somaketarena : ITZ-KUCHA.
 II. » » BATELA.

SOMAKETAK.

III

Bata da musikan
 izkribatzen dana,
biya eta *bata*
 egiteko lana,
 eta nere *dana*
 inoiz jaten dana.

IV

Bata da chituak
 egiten dutena,
 eta gizon baten
 ixena da dena.

R. Artola.

ASKANTZAK urrengo liburuchuan.

(*) Itz berri onekin adiazitzen da euskeraz erderaz TELEFONO izendatzen da lankaia.

SECCION AMENA.

JALE ON BI.

Aragoiko bi semek zuten apostatu
 Zeñek mušika geigo sabelean sartu:
 Arroa bana biek zuten saskiratu
 Eta eseririkan jaten abiatu.
 Ordu laurden bat etzan oraindik pasatu
 Eta biek zebiltzan larri eta estu
 Azken pišarrak zeñek lenago tragatu.
 ¿Nork alako zintzur bi ikusi ote ditu?
 —«Galdu dezula egin dezakezu kontu»—
 Zion batek,—«ona nik saski dana ustu.»—
 —«Nerean ere ez dek granorik gelditu,
 Begira onera nai ezpadek sinistu.»—
 Bereala zitzaion ari gogoratu
 Apostua zuela irabazi kautu,¹
 Baña «¿adi ezazu?», zitzaion mintzatu,
 «Ezur eta mami nik ditut triparatu.»
 —«Isillik ago, motell, noski aiz erotu.»—
 Zion onek,—«ez diat gaurdaño aditu,
 Ezurrik, (sinis nazak, arraiok pulatu)
 Mušikari diola norbaitek arkitu:
*Beste arroa bana, ezpa aiz azpertu;
 Zeñek azkarrago jan dezagun jokatu.»*

DE TAEGUI.

V. garren SOMAKETA

*Bata ta irubak
 lau anka baditu,
 eta berak iñoiz
 mugitzen ez ditu,
 Biya da kulparik
 gabe jotzen dana,
 eta franko aldiz
 jo bearko dana.*

*Dezu au guziya
 zedorrek dezuna,
 eta bukatzeko,
 dezu nere dana
 bazkaldu ondoren
 guztoz jaten dana.*

Ramon Artola.

ASKANTZA urrengo liburuchoan.

(1) KAUTU, noski.

SECCION AMENA.

GIZONA ETA ZAKURRA.

Noble, zakur leiala,
 Lengo arratxian,
 Bil-billa lo zeguen
 Bizi zan echian.
 Bere nausiya ere
 Deskantsu osoan,
 Zurrungaka zegoen
 Guztiz lo gozoan.
 Etzan kinka bat aitzen,
 Itz bat aitzen etzan,
 Dena pakea eta
 isiltasuna zan;
 Baña or gau erdiyan
 Golpe otsak sarri
 Zakurra esnatuta
 Ernai zuten jarri;
 Zorrotz begiratubaz,
 Legoi baten gizan,
 Amorratu nayian
 Zaunkaka asi zan.
 Nausiyak esnaturik
 Artzen du chit estu,
 Baña aren esanik
 Aditu nai ez du;
 Korajez deitzen ziyon,
 «*Noble*, isil ari,
 »Bestela makill batez
 »Ausikoat sarri.»
 Nola segitzen zuben
 Arrek bere teman
 Egur kozkor batekin
 Zarri zizkan eman
 Golpe gogor batzubek
 Biziro indarrez,
 Eta an laja zuben
 Gaisoa negarrez.
 Gero gizarajoa,
 Golpez erdi illa,

Zoko batera joan zan
 Umill ta isilla,
 Eta bere nausiya
 Len bezela, ontan,
 Berriro gelditu zan
 Luze luze lotan.
 Bi lapur sartu ziran
 Orduban echian
 Eta zoko guziyak
 Zaitu ondorian
 Diru denaren jabe
 Egin eta geró
 Saltoka joan ziraden
 Echetik aguró.

«Ondo portatzen dana
 »Kupidarik gabe
 »Askotan egiten da
 »Kastigublen jabe.»

V. Iraola.

VI garren SOMAKETA

Bata eta *biya*
 da, emakumea,
 gorputz pollita du,
 gerriya chit mea;
bata ta *iruba*
 da erri chikiya,
 lurrez probinziyan
 aundiyena iya.
Dena da oraindik
 bizi dan gizona,
 dubena illoba
 zureak aitona.

R. Artola.

Askantza urrengo liburuchuan.

SECCION AMENA.

Lezorako promesa.

Alza-ko andre batek
zuben bein promesa,
Lezo-ra joatekoa
entzutera meza.
Eta zijoazela
gjzona ta biyak,
bidean arrapatu
zituben euriyak.
Bada ain gogor golpez
zitzaioten asi,
andreak segiduban,
kamisa ta guzi
gona guztiyak jaso
zituben burura,
eta ala pasatu
zuten bide ura.
Pasaiako parean
ziranean jira,
parrez ikusi zuten
jendea begira,
eta Errenteriyen
ziranean sartu,
oraindik par geiago
zuten an nabaitu.
Chistuka ta burlaka
baiziyen eraso,
zeñen andre gajoak
arriturik oso,
gizonari galdetu
ziyon nairik jakin:
—¿Zer pasatzen da emen?
¿zer da gaur gurekin?

—¿Zer pasako da emen!
zuri ipurdiya
ageri zaizu, eta
ori da guztiya.
—Jesus, Jesus, botiaz
gonak burutikan,
esan ziyon: ¿Zergatik
ez nazu len esan?
—Nik uste nuben zala
egiña promesa,
orrela joatekoa
entzutera meza.

R. Artola.

I. ^{ko} SOMAKETA.

Batak. du letra bat,
biya da bikua;
bata eta *biya*
arrantza lekuba;
iruba ta *biya*
gauza borobilla,
presaz badijoa
ez joan aren billa;
lauba eta *biya*
leku egokiya,
echerikan ez da
au gaberik iya;
berriz *lauba*, *bata*
dubela segiran,
da egiten dana
Donostiko plazan.
Guziyya da merke
eman oi dutena
eta eleizetan
ematen da *dena*.

R. Artola.

Askantza urrengo liburuchuan.

Eldu jaken andriak
 nai eban eguna
 erakusteko gona
 bichi loraduna,
 eta lebatz imifi
 ebana maletan
 jateko gizonagaz
 ori ziarretan.

.

Echerantsa etozala
 pozik arrats deiyan,
 ase barik euriya
 asi zan mendiyen:
 andra gaztia etorren
 gizonen aurreti,
 ibillten dirianlez
 zarrak bere beti.

Gonia bustiterik
 ez ebalez gura
 andriak altsau eban
 arpegiz barrura,
 baña artu biarrian
 bakarra gonia
 batera altsau zituzan
 gonak ta atorria.

Andra batek ekarren
 atserantz bidia,
 ta esan eutsan barreka:
 «Zuk adiskidia,
 eperdiya billosik
 dakazu erakusten,
 eta gizon bat dator
 isillik ikusten.»

Gonak berants bota, ta
 furia bat legez
 gizonari asi jakan
 andria negarrez:
 ze gaiti esan ez eutsan,
 koko buru andiak,
 billosik ekazala
 eperdi alderdiak.

Errespuesta emon eutsan
 gizonak pachorraz:
 «Sinistuta zororik
 emen etorri naz,
 izan dala azkaneko
 promesan zuloa,
 ekartia agiriyan
 tabernakuloa.»

Eusebio M. D. de Azcue.
 (1861.)

II ^{garen} SOMAKETA.

Bata eta *biya*
 dago liburuban,
 arkitzen da ere
 alzaidu puruban.
Biya ta *iruba*
lauba segiduban
 kontentu jartzen da
 jateko orduban.
 Chalekoetan da
 arkitzen *guziya*
 zeñak diruriyen
 gauza bat auziya.

R. Artola.

III ^{garen} SOMAKETA.

Bata ta *iruba*
 eche askok dute,
 bera gabe iya
 baliyo ezdute.
Biya ta *iruba*
 arin da ibiltzen
 su autzak du giza
 artan erabiltzen.
Guziya da lombre
 gizon askorena
 eta izen gaña
 dezu berriz dena.

R. Artola.

SECCION AMENA.

ITANASÍA

Si naiz aundi zakarra;
ni naiz chiki fiña,
guztiz polita eta
zarra ta zikiña;
alakose gogorra,
entero biguña,
belcha, churiya eta
gañera urdiña;
pisu aundirik gabe
bastante ariña.
Norbaitek beretzako
banaiz eragiña,
eta bere neurriyan
ez etorri diña,
lajata joango dala
kasik da jakiña
naiz izan seda beziñ

ederki egiña.
Ez da nitzaz biartzen
asko ikazkiña,
batez ere geiago
beti arakiña,
baña kasik orduro
berriz osakiña.¹
Zenbaitek badirate
sufritu eziña,
eta baldiñ ikusten
banaute berdiña
beren dibertsiyua
eta atsegiña,
zapaldu ta uztia
dena desberdiña
jendien farragarri
ziarka etziña.

V. Iraola.

IV^{garren} SOMAKETA.

Bata eta biya
olezko neurriya,
ez da chit berriya,
galdu dana iya;
iruba ta lauba
ontzi denak dute
bera gabe asko
baliyo ez dute:

au bera chalupak
oidute eraman,
bata eta lauba
billatzeko non dan;
eta da *guziya*
mia ta oriya,
bada ere oso
motza ta lodiya.

R. Artola.

Askantzak urrengo liburukoan.

(1) Cirujano.

la que asistió gran número de señoras y señoritas, hasta las tres de la madrugada, en que terminó despues de haberse bailado con toda la ceremoniosa gravedad de que se halla revestido, el magestuoso *Esku-dantza* ó baile real, en el que lució su habilidad el tamborilero mayor Sr. Uria.

Durante las fiestas que han tenido lugar en Azpeitia en obsequio de San Ignacio, patrono de aquella villa, ha llamado la atencion una misa de Zubiaurre, cantada el dia 1.º del corriente.

SECCION AMENA.

V garren SOMAKETA

Guk degu ematen
biya ta *iruba*,
 onetatik badu
 dubenak diruba:
iruba ta *biya*
 da berriz neskacha,
 itzusiya bada
 daramana tacha,
iruba ta *bata*
 kolorez oriya
 lanerako gauza
 mia ta lodiya:
 nere *guzi*ya da
 urian ibiltzen,
 ez da jaio izan
 ez da ere iltzen.

R. Artola.

VI garren SOMAKETA

Tintaren tanto bat
 baita nere *bata*,
 musikoak bear
 duten gauza bat da;
bata ta *iruba*
 guk degu egiten,
 bearrak baitigu
 bera eragiten:
biya eta *bata*
 emateko miña,
 pisus ontza bat da
 berunez egiña:
*guzi*ya da gauza
 irikitzen dana,
 bada ere iñoiz
 iriki ez dana.

R. Artola.

Askantzak urrengo liburuchoan.

SECCION AMENA.

ARRIZKO BURUA TA AISERIA.

Arrizko buru bategana
 Juan ta aiseri zitala,
 Egiñ ei eutsan, zelakoa zan
 Ikuste arren, usaiña;
 Aragia a etzala
 Igarririk laster ala,
 Diñotsa: «galant azan ezkeru,
 Garaunak nun dituk bada?»
*Zeinbat diran ederrak
 Kanpo ta azalez
 Baña zentzundun dira
 Ezaiñak geienez.*

F. Arrese y Beltia.

LA ZORRA Y EL BUSTO.

Dijo la Zorra al Busto
 Despues de olerlo:
 Tu cabeza es hermosa
 Pero sin seso.

*Como este hay muchos,
 Que aunque parecen hombres,
 Solo son bustos.*

Felix Maria Samaniego.

VII ^{garren} SOMAKETA.

*Bata da neskacha
 gaztien izena;
 biya berriz flautak
 maiz jo oi dutena,
 eta bukatzeko
 dezu nere dena
 arotzak lanetan
 ibiltzen dutena.*

R. Artola.

VIII ^{garren} SOMAKETA.

*Bata da gauza bat
 ikusten ez dana.
 eta gauzak ongi
 ikusteko dana:
 bata eta biya
 da jankai oriya,
 bada chit gogorra
 bai ere guriya;
 eta dezu dena
 arbolak dubena,
 gañetikan iru
 azal ditubena.*

R. Artola.

Askantzak urrengo liburuchoan.

V^{garren} somaketaren askantza: PATACHA.
 VI^{garren} » » LABANA.